

Remiss över Naturvårdsverkets redovisning av regeringsuppdrag om förebyggande av jaktbrott M 2003/3499/Na.

Svenska Jägareförbundet har tagit del av rubricerad redovisning och konstaterar att faunakriminalitet är ett allvarligt problem där det finns anledning att överväga hur man på ett bättre sätt än idag kan förebygga jaktbrott. Vad gäller avsnittet om inventering av rovdjur delar Jägareförbundet uppfattningen att personer med lokal förankring är viktiga i inventeringsarbetet. Förutom att ha god kännedom om lokala naturförhållanden, är lokal medverkan viktigt för att få lokal acceptans för inventeringsverksamheten. Det är självklart viktigt att inventerings-arbetet utförs av personer med stor biologisk och social kompetens som också har hög integritet. Jägareförbundet delar Naturvårdsverkets (NV:s) uppfattning att det finns anledning att förbättra utbildning och utrustning för de som arbetar i fält och har uppgifter som "jaktpolis".

Varför begås grova jaktbrott på rovdjur?

Med förvåning konstateras att NV inte mer ingående relaterar ett avsnitt i den statliga rovdjursutredningen – Sammanhållen rovdjurspolitik (SOU 199:146) beträffande orsakerna till aktuell brottslighet. Detta avsnitt ger enligt förbundets uppfattning en mer heltäckande bild av problematiken.

Enligt utredningen finns orsakerna till illegalt dödande av rovdjur främst på två plan:

- Det finns konkreta ekonomiska och liknande intressen som påverkas negativt av rovdjursförekomsten
 - Det finns mer djupt liggande orsaker som bottnar i en känsla av avstånd till de beslutsfattande myndigheterna
- Enligt utredningen finns dessutom vissa människor som starkt ogillar rovdjur utan synbar anledning. Sådana känslor kan också vara en drivkraft till olagligt dödande av rovdjur.

Rovdjursutredningen presenterade flera förslag till åtgärder, bl.a. höjt minimistraff, i syfte att beivra och /eller förebygga jaktbrott. Vad gäller rovdjurspolitikens betydelse ansåg utredningen att tydliga mål, inflytande från intresseorganisationer, tydligare regler för skydds jakt på enskilt initiativ (§ 28 JF), ökad skydds jakt beträffande vissa arter samt decentralisering av delar av beslutsfattandet kan bidra till att minska antalet jaktbrott. Det finns anledning att understryka att den helhetslösning som rovdjursutredningen föreslog inte realiserades till fullo vid Riksdagens beslut i frågan. Mot denna bakgrund anser Jägareförbundet att en förändrad rovdjurspolitik bl.a. med inriktningen att få en bredare acceptans för rovdjuren, är minst lika viktig i detta sammanhang som de åtgärder som föreslås i den remitterade skrivelsen.

Beträffande omfattningen av aktuella jaktbrott är det värdefullt att NV via forskningsprojekten redovisar nya bedömningar. Problemet tycks vara störst för järv och varg. Till en del torde s.k. privatpejling av radiomärkta vargar ha bidragit till avgången och det är Jägareförbundets förhoppning att övergången till nya sändare skall bidra till att minska avgången p.g.a. faunakriminalitet. Det finns därtill anledning påpeka att det finns skillnader i landet vad gäller björn och lo. Som påpekas i redovisningen är förlusterna av björnar mindre i det södra studieområdet än i det norra området. Mycket tyder på att den illegala jakten på björn i Dalarna – Gävle-borg minskat sedan studien i samband med rovdjursutredningen. I området finns ett betydande antal radiomärkta björnar och sedan 1999 har inget fall av misstänkt illegal avlivning konstaterats. Under samma tidsperiod har den legala jakten ökat

kraftigt i detta område, vilket kan ha bidragit till att minska benägenheten att agera illegalt. Beträffande lodjur har forskningen i Bergslagsområdet påvisat en tendens till minskad illegal jakt på lo i samtidigt som den legala möjligheten att bedriva jakt ökade. Enligt Jägareförbundets uppfattning är dessa erfarenheter mycket viktiga att beakta i detta sammanhang.

Som NV påpekar förekommer det inte sällan stor fokusering på förundersökningar med misstanke om grovt jaktbrott i samband med att jägare bryter mot bestämmelser i samband med legal rovdjursjakt. Vid jakt förekommer det att björnhonor skiljs från sina ungar, varför jägare av misstag kan skjuta en lakterande hona. Jägareförbundet delar NV:s uppfattning att fokus beträffande jaktbrott bör vara på de förövare som med avsikt och med berått mod avlivar rovdjur. Det är olyckligt när fokus faller på jägare som trots att de försöker följa uppsatta regler begår ett misstag. Enligt förbundets uppfattning är det inte rimligt ur rättslig synpunkt att sådana förseelser regelmässigt hänförs till kategorin grovt jaktbrott. Genom en sådan schablonisering bidrar rättsapparaten till att sätta alltför stort fokus på förundersökningar som oftast avslutas utan åtgärd.

Den legala jakten

Med stor förvåning och oro konstateras att Naturvårdsverket överväger att i större grad än hittills begränsa möjligheten för jakträttshavare att bedriva jakt efter stora rovdjur. Syftet med förslagen att begränsa jakttiden, jaktområdet och antalet utövare av legal rovdjursjakt uppges vara att minska den illegala jakten på stora rovdjur. Inte minst mot bakgrund av de tendenser till minskad illegal avlivning av björn och lo i områden där den legala jakten ökat, finns all anledning att ifrågasätta om NV:s förslag att begränsa möjligheterna till legal jakt skulle få avsedd effekt.

Jägareförbundet anser att det är mycket viktigt att alla jakträttshavare även i fortsättningen får möjlighet att bedriva jakt också efter stora rovdjur. Björnjakt bedrivs ofta i samband med älgjakt, varför ett mycket stort antal jägare av tradition har deltagit i jakt där det är tillåtet att skjuta björn. Förbundet anser det självklart att denna möjlighet måste finnas kvar. Jakträtten i Sverige är genom vår grundlag starkt knuten till markägandet.

Att som NV föreslår begränsa antalet jägare och i större grad än hittills överlåta jakten åt ett mindre antal "sär-skilda" jägare har också jakträttsliga aspekter. Därtill är en bred förankring i samhället en viktig del i vår svenska jakttradition. Tankar på att reservera jakten för ett begränsat antal "sär-skilda jägare" strider därför också mot grunderna för vår jakttradition och en sådan förändring skulle av allt att döma försämra acceptansen bland jägarkåren för dagens rovdjurspolitik - när tanken på "proffsjägare för vargjakt" nyligen väcktes i tidningsartiklar blev ilskan stor i områden med varg. Att minska jakttiden på en jakt med antalsbegränsad avskjutning förefaller också omotiverat.

Det gör också NV:s tankar på att i större utsträckning medge användning av särskilda hjälpmedel som inte är tillåten vid reguljär jakt. Trots det kan det naturligtvis vara motiverat att vidta särskilda åtgärder vid avlivning av individer som orsakar stora skador - vanligen genomförs dessa åtgärder därtill vid andra tider på året än när beviljad avlysnings-jakt genomförs.

Svenska Jägareförbundet avstyrker således bestämt NV:s förslag att begränsa den legala jakten på rovdjur för att minska "riskerna" att tillstånd till legal jakt missbrukas. De föreslagna åtgärderna kan i stället befaras öka den frustration och det avstånd till beslutande myndigheter som Rovdjursutredningen konstaterat.

Åtgärder för jaktillsyn och utredning av jaktbrott

Jägareförbundet har inga invändningar mot att det görs en översyn av den organisation för jaktillsyn som under lång tid främst har fokuserat på kontroll av klövvilt- och småviltjakt.

Med tanke på att stora områden till stor del saknar stora rovdjur och att mer traditionell jakttillsyn också behövs är det dock inte självklart att man måste förändra den befintliga organisationen i syfte att uppmärksamma jaktbrott på rovdjur. Kompletterande insatser för tillsyn och fortbildning av befintliga tillsynsmän kan t.ex. vara åtgärder som bör övervägas. Förbundet tillstyrker vidare NV:s förslag om förtydliganden i sekretessförordningen. Jägareförbundet har också förståelse för att det kan finnas behov av utökade polisiära insatser i vissa områden, men hur stora dessa skall vara måste bedömas ur ett polisiärt perspektiv. Jägareförbundet delar vidare NV:s uppfattning om behovet av fortsatta informationsinsatser. Det är mycket viktigt att uthålligt och på bred front arbeta med information och opinionsbildning i syfte att minska faunakriminaliteten.

Vad gäller möjligheten att få tillstånd att transportera vapen på snöskoter vid färd till jaktstugor eller jaktområden är det mycket viktigt att de jägare som bedriver legal jakt på älg, små-vilt eller stora rovdjur inte drabbas av omotiverade inskränkningar som allvarligt försvårar eller omöjliggör deras berättigade krav på att bedriva jakt. Även om syftet är att stävja ett fåtal kriminella personer är det inte rimligt att införa oacceptabla begränsningar för alla dem som följer lagar och förordningar. Att som föreslås förbjuda jakt samma dag som vapnet transporterats med skoter är en sådan oacceptabel åtgärd som Jägareförbundet bestämt avstyrker. Vin-tertid när dagarna är korta skulle en sådan förändring reducera en jaktweekend till några få timmar jakt, och i stora områden där det saknas boendemöjlighet omöjliggörs jakt överhuvudtaget.

Avslutningsvis finns anledning att i likhet med Rovdjursutredningen understryka att en bra rovdjurspolitik kan bidra till att minska antalet jaktbrott avseende stora rovdjur. Som redan påpekats genomfördes inte alla förslag som Sören Ekström ansåg viktiga i detta sammanhang. Tre år efter beslutet om en Sammanhållen rovdjurpolitik är vi i en situation där polariseringen i rovdjursfrågan är mycket stor. Många som lever i områden med rovdjur känner oro och frustration över utvecklingen och det kan enligt förbundets uppfattning konstateras att det behövs betydande förändringar av delar av rovdjurspolitiken om vi skall få en bred folklig acceptans av rovdjuren. Det är Svenska Jägareförbundets förhoppning att regeringen väger in betydelsen av sådana åtgärder i det fortsatta arbetet med att förebygga jaktbrott.

SVENSKA JÄGAREFÖRBUNDET

Håkan Weberyd
T.f. generalsekreterare

Hans von Essen
Riksjaktvårdskonsulent